

Language consultations: electronic database

<http://www.valodaskonsultacijas.lv/en/questions/716>

Question	Vai priekšmeti ir salīdzināmi vai salīdzinoši ?
Answer	<p>Priekšmeti ir salīdzināmi.</p> <p>Gan salīdzinošs, gan salīdzināms ir divdabji.</p> <p>Divdabis ar -ošs, -oša – darāmās kārtas tagadnes divdabis nosauc priekšmeta stāvokli, kādā tas atrodas kādu laiku. Stāvoklis izpaužas kā verbāla pazīme runas laikā, tagadnē, piem., <i>lūstošs zars, plūstoša balss, jautājošs skatiens, dilstošs mēness</i> – tāds, kas patlaban <i>lūst, plūst, jautā, dilst</i>.</p> <p>[..] Mūsdienu literārajā valodā ierobežojumi šo divdabju formu veidošanā transivitātes [pārejošu un nepārejošu darbības vārdu sakarā] dēļ vairs nepastāv, tomēr ir ieteikumi tos pārāk bieži nelietot, jo divdabju izskaņā -ošs,-oša ir līdzskanis š, kas bojā valodas labskaņu.</p> <p>Divdabji ar -ams, -ama, -āms, -āma – ciešamās kārtas tagadnes divdabji nosauc darbību vai stāvokli kā pazīmi, kas ir patstāvīga, būtiska. Piemēri: <i>izīrējama istaba, ēdama sēne</i> – tāds, kam piemīt pazīme – <i>izīrēt, ēst</i>. Kā ciešamās kārtas divdabjus tos biežāk lieto pasīva nozīmē, piem., <i>kopjams slimnieks, auklējams bērns, lasāmā grāmata</i>.</p> <p>Par vārdu salīdzināms jaunākajā – „Mūsdienu latviešu valodas vārdnīcā” – atrodama šāda informācija (līdzīgi vārds skaidrots arī iepriekš izdotajā „Latviešu literārās valodas vārdnīcā”) :</p> <p>salīdzināms -ais, salīdzināma -ā, divd. īp. nozīmē; salīdzināmi apst. Saistīts ar savstarpējā sakara noskaidrošanu starp parādībām. <i>Salīdzināmais spektrs. Salīdzināmie paraugi. Salīdzināmā metode. Baltu valodu salīdzināmā pētīšana. Salīdzināmā filoloģija. Salīdzināmā pakāpe</i> val. – gramatiska kategorija, kas atspoguļo īpašības salīdzinājumu, gradāciju.</p>
Sources	<p>Paegle, Dz. <i>Latviešu literārās valodas morfoloģija</i>. I daļa. Rīga : Zinātne, 2003, 141., 145. lpp.</p> <p>Mūsdienu latviešu valodas vārdnīca: salīdzināms</p>

|

